

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/132/2020                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6618205249                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.05.2021                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Gabriela Klenková        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2021:6618205249.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J.. Y. Č., bývajúceho v Prešove, T. XXXXX/XX, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody, o návrhu žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 12 C 41/2018, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2020 sp. zn. 14 Co 131/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 12 C 41/2018-82 zo 6. mája 2019 zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu č. k. 12 C 41/2018-59 zo 4. apríla 2019.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáhal zrušenia rozsudku pre zmeškanie č. k. 12 C 41/2018-59 zo 4. apríla 2019 z dôvodu, že od 9. marca 2019 do 23. marca 2019 čerpal vopred plánovanú dovolenku mimo územia Slovenskej republiky, kedy zistil, že nemá občiansky preukaz a preto nemohol vstúpiť do elektronickej schránky. Až 8. apríla 2019 mal k dispozícii občiansky preukaz a následne zistil, že vo veci bolo nariadené pojednávanie a bolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie.

1.2. Súd prvej inštancie poukázal na stanovisko žalovanej, citoval § 278, § 281 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a uviedol, že vo veci bol určený 11. marca 2019 termín pojednávania na 4. apríla 2019, ktoré predvolanie žalobca prevzal 27. marca 2019 spôsobom „uplynutia úložnej lehoty rozhodnutia do vlastných rúk s fikciou doručenia“. Konštatoval, že žalobca žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal, že v čase od 9. marca 2019 do 23. marca 2019 bol na dovolenke mimo územia Slovenskej republiky, a taktiež žiadnym listinným dôkazom nepreukázal, že počas dovolenky zistil stratu občianskeho preukazu. Dodal, že žalobca nepredložil žiaden dôkaz o nahlásení straty občianskeho preukazu príslušným orgánom a taktiež ostala nepreukázaná skutočnosť, že personál hotela, kde trávil dovolenku, skutočne našiel jeho občiansky preukaz. Zároveň poukázal na to, že žalobca je advokát a sám si je vedomý toho, aký dopad môže mať pre neho, resp. pre jeho klienta nepreberanie

zásienok zo strany súdov resp. iných orgánov. Napokon zdôraznil, že vzhľadom na to, že žalobca vedel o priebehu súdneho sporu a o tom, že vo veci má byť vytýčený termín pojednávania a za súčasnej vedomosti, že sa nemôže dostať do elektronickej schránky, mal kontaktovať informačné centrum a túto skutočnosť si zistiť. Podotkol, že podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP boli splnené a dôvod na postup podľa § 356 písm. b) CSP nebol daný.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 14 Co 131/2019-107 z 22. januára 2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanej právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal náležitým spôsobom svoje tvrdenia o objektívnej nemožnosti dozvedieť sa o termíne vytýčeného pojednávania v súdnej veci a na uvedené sa riadne dostaviť, resp. svoju neprítomnosť náležitým spôsobom ospravedlniť. Uviedol, že v prejednávanej veci jediný listinný dôkaz, ktorý žalobca predložil, je čestné vyhlásenie E. P., a to vo fotokópii, bez overenia totožnosti a podpisu osoby E.D. P. a bez uvedenia dátumu. Zároveň z predloženého čestného vyhlásenia nevyplýva, že by žalobca absolvoval v ním uvedenom stredisku dovolenku práve v rozhodnom období. Vzhľadom na odvolacie námietky žalobcu odvolací súd dodal, že z predloženého spisového materiálu vyplýva skutočnosť, že žalobca 28. novembra 2018 doručil žalobu vo veci samej elektronicky prostredníctvom portálu e-žaloba, kde sa sám označil ako fyzická osoba - žalobca nezastúpený advokátom/advokátskou kanceláriou. Preto neexistoval žiaden dôvod pre komunikáciu a zasielanie súdnych zásienok súdom prvej inštancie do elektronickej schránky Advokátskej kancelárie JUDr. Peter Čurilla - advokát, a preto aj túto námietku vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP, s poukazom na právnu úpravu inštitútu rozsudku pre zmeškanie a nesprávny (nezákonný) výklad ustanovenia § 278 CSP. Uviedol, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces z dôvodu, že v spore bol vytýčený prvý termín pojednávania, a teda neobstojí tvrdenie súdu, že on ako žalobca mal vedomosť o vedení samotného konania a ani nebolo spravodlivé od neho žiadať, aby sa informoval na informačnom centre o prípadnom vytýčení pojednávania. Poukázal na predložené čestné vyhlásenie pána P.Q., ktorým preukázal podľa jeho názoru, že v predmetnom období strávil dovolenku zahraničí a nemal k dispozícii občiansky preukaz. V tejto súvislosti namietal, že zákon nevyžaduje prípadné overenie podpisu na čestnom vyhlásení. Dodal, že iné potvrdenie nebol schopný objektívne zabezpečiť s poukazom na krátkosť času a karanténnu situáciu. Zároveň bol toho názoru, že súd prvej inštancie mu mal určiť primeranú lehotu na predloženie dôkazov o existencii ospravedliteľného dôvodu pre neúčast' na pojednávaní. Ďalej poukázal na to, že nebol poučený o následkoch nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Podotkol, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení (ne)existencie ospravedliteľného dôvodu na strane žalobcu, keď súd musí existenciu takého dôvodu posudzovať vždy individuálne. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že konajúce súdy skutočnosti uvádzané v dovolaní už náležite posúdili a žalobca neuviedol žiadne nové skutočnosti. Navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

11. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, ako aj sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

15. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť, alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor

dovolatela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. sp. zn. 1 Cdo 42/2017, sp. zn. 2 Cdo 20/2017, sp. zn. 3 Cdo 41/2017, sp. zn. 4 Cdo 131/2017, sp. zn. 7 Cdo 113/2017, sp. zn. 8 Cdo 73/2017).

18. V preskúmvanej veci dovolací súd skúmal opodstatnenosť namietaného nesprávneho postupu súdu, ktorým malo dôjsť k nesprávnemu posúdeniu ospravedlniteľného dôvodu pre ktorý dovolateľ zmeškal pojednávanie vo veci samej, ako aj z dôvodu, že súd prvej inštancie mu neposkytol primeranú lehotu na preukázanie ním tvrdených skutočností.

19. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

20. Podľa § 281 CSP ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Návrh podľa odseku 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku súd poučí.

21. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. Z povahy veci bude možné rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydať iba na nariadenom pojednávaní, a iba na návrh žalovaného. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck 2016, 1001 s. 1008 s.).

22. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vytýčil termín pojednávania 11. marca 2019 na 4. apríla 2019, pričom v predvolaní na pojednávanie strany sporu poučil o tom, že ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas predvolaný nedostaví, svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP) (v spise na č. l. 53). Dovolateľ sa na nariadený termín pojednávania nedostavil, doručenie mal riadne vykázané, neúčast' neospravedlnil a preto súd prvej inštancie na návrh žalovanej vo veci samej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie (v spise na č. l. 56-57).

23. Z poučenia vydaného rozsudku pre zmeškanie vyplýva, že súd prvej inštancie správne v súlade s § 281 CSP poučil dovolateľa o možnosti podať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v lehote 15 dní odkedy sa dozvedel o rozsudku pre zmeškanie v prípade, ak zmeškal pojednávanie z ospravedlniteľného dôvodu (v spise na č. l. 60). Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že nie je pravdivé tvrdenie dovolateľa o nesplnení poučovacej povinnosti súdom a preto nemožno namietaný postup súdov nižších inštancií vyhodnotiť ako nesprávny.

24. Ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 281 ods. 1 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalobcu nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalobcovi bola známa, ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti

nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil.

25. K namietanému neposkytnutiu lehoty na preukázanie ospravedlniteľného dôvodu dovolateľom, dovolací súd uvádza, že bolo povinnosťou dovolateľa spolu s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie predložiť aj relevantné dôkazy na preukázanie jeho tvrdení. Okrem čestného prehlásenia vyhotoveného pánom P., vo fotokópii, bez dátumu a overenia totožnosti, dovolateľ nepreukázal ním tvrdené skutočnosti o strate občianskeho preukazu v zahraničí, o jeho pobyte mimo územia Slovenskej republiky v termíne od 9. marca 2019 do 23. marca 2019. Navyiac z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľ mal doručenie na nariadený termín vykázané s fikciou doručenia 27. marca 2019 (v spise na č. l. 54). Doručenie s fikciou doručenia v zmysle § 111 ods. 3 CSP znamená, že v prípade, ak písomnosť nemožno doručiť na adresu uvedenú podľa § 106 CSP, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Nová koncepcia procesného kódexu pre doručenie stanovila zásadu podľa ktorej platí, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a preto je povinný zabezpečiť si prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomačovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C.H. Beck, 2016, 412 s.). Namietaná skutočnosť preto nebola dôvodná.

26. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daný, lebo vada zmätočnosti nebola zistená, a preto nezakladá procesnú prípustnosť dovolania.

27. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP dovolací súd uvádza, že dovolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, o ktorom rozhodol odvolací súd podľa § 357 písm. h) CSP nie je objektívne prípustné v zmysle § 421 ods. 2 CSP. Jedná sa o procesné rozhodnutie odvolacieho súdu (také, ktoré odvolací súd vydal bez toho, že by vec vecne prejednal), a preto ich prieskum dovolacím súdom z hľadiska (ne)správneho právneho posúdenia je logicky vylúčený.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd odmietol dovolanie v zmysle § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

29. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu proti žalobcovi (§ 255 ods. 1 CSP).

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlaso 3 : 0, vo výroku o trovách konania v pomere 2 : 1.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.